

Доцент д-р Милорад Делчев Вацев на 80 години

Доцент д-р Милорад Делчев Вацев е роден на 03.08.1937 г. в с. Каменица, Царибродско. Средното си образование завършва през 1955 г. в 18-то СОУ „Кирил и Методий“, сега отново „Уилям Гладстон“ (бившата III Мъжка гимназия) в София. Същата година постъпва като студент в специалност „Геология и проучване на полезните изкопаеми“ на МГУ „Св. Иван Рилски“ (тогава Минно-геоложки институт) и го завършва през 1960 г.

Като млад инженер-геолог започва работа в Софийското геологопроучвателно предприятие към Комитета по геология, става член на БГД и работи като подготвен и ентузиазизиран природоизследовател в геоложки интересен и сложен район от ЮЗ част на Западните Родопи и Местенския грабен. Този район е изграден от разнообразни метаморфни скали, гранити от Западнородопския батолит, вулканикти (палеогенски дацити и риодацити), съчетани с разнообразни палеогенски и неогенски теригенни седименти. Сложният тектонски строеж на Гоцделчевския район, където Вацев работи като геолог на обект (1960–1963 г.) и провежда системни и детайлни търсения, е предпоставка за придобиване на богат опит, умения и аналитичност в геоложкото картиране, проучването и оценката на промишлените орудявания. В това отношение полага много усилия за да проведе проучването на антимоновите руди съгласно новите за онова време изисквания, отчитайки и доказвайки, че тези орудявания са от крайно неравномерен тип. В резултат на проведените от него детайлни геологокартировачни и геологопроучвателни работи и доказаните рудни запаси антимоновото рудопроявление Рибново е определено като малко до средно арсен-антимоново находище. Той установява данни за слабопредставен реалгар като вторичен минерал, но това за съжаление е приписано на аналитиците, извършили рентгено-структурния анализ на пробите. Вацев установява, че реалгар се образува и при ранното слабо окисление на арсенипирит-антимонитовите руди в прокараните минни изработки. Проведеното геоложокартиране, придружено със сондажни и минни проучвания доказва, че орудяванията са привързани към сложна междуформационна навлак-възседна разломна зона между дебел гнайсов комплекс, възседнат от друг, по-пъстър амфиболит-гнайс-мраморен комплекс. Той изследва също така и свързаното с тази зона съседно, смесено медно-оловно-цинково-антимоново рудопроявление Кременица при с. Осиково и оловно-цинковото рудопроявление Скребатно при едноименното село, в които орудяванията се оказат непромишлени.

Постигнатите от М. Вацев значими резултати в областта на геоложките проучвания дават самочувствие на младия геолог и се превръщат в предпоставка за една дълга и активна геоложка дейност. През 1963–1964 г. той провежда геологопроучвателни работи за железно-магнетитови руди в Костенецкия район при с. Голак, а по-късно като началник на геологопроучвателен отряд (1964–1965 г.) провежда геологокартировачни работи във Врачанския руден район за медно-оловно-цинкови орудявания. След това също като началник на отряд работи в района на Краището (1965–

1966 г.), където изучава полиметални и златно-полиметални орудявания и установява древен рудодобив.

През юли 1966 г. след успешен конкурс М. Вацев постъпва като асистент по стратиграфия към катедра Геология и палеонтология при МГИ и работи под ръководството на проф. Ст. Бошев. През 1969 г. отива на специализация в Московския геологопроучвателен институт (МГИ) в катедра „Седиментна петрография“, където се докосва до достиженията на съветската геоложка школа. По-късно става задочен аспирант в Московския държавен университет „Ломоносов“ в катедра „Морска геология и литология“ и под ръководството на проф. Г. Ф. Крашенинников разработва дисертационен труд на тема „Палеогенът и неогенът в южната част на Местенския грабен – стратиграфия, литология и условия на седиментообразуване“, защитена успешно през 1979 г. През 1983 г. е избран за доцент, а по-късно и за ръководител на Централната научноизследователска лаборатория ЦНИЛ „Геохимия“. През 1986 г. е на специализация по Фациален анализ в Московския университет.

Основните курсове в преподавателската му кариера са Исторична геология, Геоморфология и кватернерна геология, Обща, исторична и геология на България, Стратиграфия и др., в които включва последните достижения на геоложката наука. Води курсове по фациален анализ, а по-късно на магистърско ниво седиментни геокомплекси в курса Седиментни, метаморфни и магмени геокомплекси в България. През 1976 г. излиза Ръководството за упражнения по обща геология в съавторство с П. Бакалов, което е изключително популярно не само сред студентите, но и сред дипломираните геолози. С академичния дух на своите лекции и практическите си познания доц. Вацев успя

да посее знанията за историята на Земята сред поколения геолози, хидрогеолози и геофизици. Особено запомнящи се са геоложките практики, по време на които той възпитаваше сред студентите респект към полевата работа на геолога. Паралелно с учебната дейност доцент Вацев стимулира студентски научно-изследователски разработки и консултира дипломни работи на студенти, повечето от които израстват като добри специалисти, ръководители и преподаватели.

Научно-изследователската дейност на М. Вацев е в областта на стратиграфията, литологията и генезиса на палеогенските и неогенските седиментни и вулкански скали от грабените понижения в Югозападна България, Родопския район и Средногорието. При анализа на развитието и строежа на басейните той прилага комплексен литоложки, генетичен, стратиграфски и историко-геоложки подход като наред с въвеждането на официални литостратиграфски единици разглежда техния трансгресивно-регресивен строеж, цикли на седиментация и тяхната тектонска предопределеност. В съвместни изследвания с наши и чуждестранни учени са установени нови за България и за науката видове от фосилна флора и фосилни риби. Съвместните изследвания с Л. Г. Пирумова от Московския университет полагат основите на диатомейния анализ в България, а изследванията с френския палеонтолог Jean Gaudant водят до определянето на фосилни риби и жаби от палеогенски и

неогенски басейни в Южна България, сред които нови за България и науката видове. Представителна колекция от палеогенска и неогенска фосилна флора е дарена на Музея по геология и палеонтология в МГУ „Св. Иван Рилски“.

Геоложките изследвания на М. Вацев са реализирани в рамките на повече от 25 договора по научно-изследователската тематика в МГУ, в резултат на които са въведени съгласно изискванията над 110 официални литостратиграфски единици в над 95 предимно индивидуални научни публикации. Едновременно с това М. Вацев ръководи и участва в научно-изследователски проекти към ДСО „Редки метали“, Комитета по геология и МОН. Участвал е също и в международни проекти: „Угленосни формации“ с ръководител акад. П. П. Тимофеев (Геол. институт при АН СССР), „Неогенът от Паратетиса“, с ръководител Н. Крстич, (Геоинститут – Белград), „Цикли на седиментация, корелация и развитие на палеогенските седиментни басейни от ЮЗ България и Източна Македония“ под негово ръководство. Изнасял е доклади пред членовете на Московското общество на изследователите на природата.

Със своята всеотдайност и любов към геологията доц. д-р Милорад Вацев оставя диря в българската наука и допринесе за професионалната подготовка на поколения български геолози. Нека да поздравим нашия учител и колега с тази юбилейна годишнина и да му пожелаем дълъг живот и нови творчески успехи. Честит юбилей!